

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ЛІСИ УКРАЇНИ» (ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)
ФІЛІЯ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»

ДУБЕНСЬКЕ НАДЛІСНИЦТВО
вул. Берестецька, 77, м. Дубно, Рівненської області,
тел.: +38 (03656) 3-21-79, dubenske.lg@e-forest.gov.ua, dubnolis@ukr.net

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директора

Філія «Поліський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

Віталій КОШМАК

«31» _ грудня_ 2025 р.

ЗВІТ

за результатами післяпроектного моніторингу впливу планованої діяльності на довкілля Філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Дубенського надлісництва)

у відповідності до Висновків з оцінки впливу на довкілля планової діяльності: № 21/01-20216238112/1 «Спеціальне використання лісових ресурсів шляхом проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок. Суцільні рубки головного користування – площа 142,4 га щорічно, суцільні санітарні рубки – площа 3,6 га щорічно» (ДП «Млинівське ЛГ») та № 21/01-20216248134/1 «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок, Рівненський та Дубенський райони, Рівненська область» (ДП «Острозьке ЛГ»)

Начальник Дубенського надлісництва
Філія «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

Борис РАБЕШКО

Дубно – 2025

УДК 630*11

Державне агентство лісових ресурсів України
Національна академія наук України
Український орден «Знак Пошани» науково-дослідний інститут
лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького

ПОЛІСЬКИЙ ФІЛІАЛ УКРАЇНСЬКОГО ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ ім. Г. М. ВИСОЦЬКОГО
(Поліський філіал УкрНДЛГА)

10004, с. Довжик, вул. Нескорених, 2, телефон: +380959455800
Житомирський р-н, Житомирська обл. e-mail: polysskiy_branch@ukr.net

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Поліського філіалу УкрНДЛГА,
канд. с.-г. наук, с. н. с.
[Signature] В. В. Шевчук

« 31 » __ грудня __ 2025 р.

ЗВІТ

про науково-дослідну роботу за темою №03.03/2025:
«Проведення післяпроектного моніторингу щодо спеціального
використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного
користування (суцільних рубок) та суцільних санітарних рубок на
території Філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»
(Дубенське надлісництво)
за 2025 рік

Керівник НДР:

старший науковий співробітник

канд. с.-г. наук, с. н. с.

В. В. Шевчук

Житомирська область, с. Довжик, 2025

ВИКОНАВЦІ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

Старший науковий співробітник, канд. с.-г. наук, с. н. с.	В. В. Шевчук
Старший науковий співробітник, канд. с.-г. наук	О. В. Жуковський
Старший науковий співробітник, канд. с.-г. наук, доцент	Т. В. Курбет
Помічник начальника надлісництва	О. В. Целюх
Провідний інженер лісового господарства	А. М. Волинський
Провідний інженер лісового господарства	Ю. В. Петручок
Провідний інженер з лісових культур	І. А. Дмитрієв
В. о. лісничого Верхівського лісництва	В. П. Боровський
В. о. лісничого Гощанського лісництва	Д. В. Ткачук
Лісничий Мостівського лісництва	О. В. Мосійчук
Лісничий Новомалинського лісництва	С. А. Крикавський
Лісничий Хорівського лісництва	Д. В. Ткачук
Лісничий Вовковиївського лісництва	Д. І. Олійник
Лісничий Дублянського лісництва	Д. В. Лук'янюк
Лісничий Острожецького лісництва	В. М. Перескоцький
Лісничий Млинівського лісництва	І. І. Карпунь

РЕФЕРАТ

Мета роботи: дослідити поширення рідкісних видів флори і фауни, рідкісних оселищ на ділянках планової діяльності на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Методика досліджень: методи лісової таксації, лісознавства, лісівництва, лісової типології, фітоценології, ботаніки, зоології, екології, созології.

Результати НДР будуть використані у практичній діяльності Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України», зокрема по збереженню та відновленню цільових об'єктів моніторингу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ПІСЛЯПРОЕКТНИЙ МОНІТОРИНГ, ДУБЕНСЬКЕ НАДЛІСНИЦТВО, ФІЛІЯ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС», ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ», БІОТОП, ФІТОЦЕНОЗ, РІДКІСНІ ВИДИ ФЛОРИ І ФАУНИ, РІДКІСНІ ОСЕЛИЩА, РУБКИ ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ, ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ.

ВСТУП

Дослідження є черговим етапом післяпроектного моніторингу цільових об'єктів планової діяльності на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України», який здійснюється у відповідності до Висновків з ОВД № 21/01-20216238112/1 від 24.11.2021 р. (ДП «Млинівське ЛГ») та № 21/01-20216248134/1 від 29.11.2021 р. (ДП «Острозьке ЛГ»). В процесі реформування лісового господарства ДП «Млинівське ЛГ» та ДП «Острозьке ЛГ» були ліквідовані, а на їхній базі утворено Дубенське надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України». Моніторинг виконано на основі натурального обстеження ділянок планової діяльності. Програма робіт визначалася Планами післяпроектного моніторингу.

Головним завданням післяпроектного моніторингу флори, фауни і біорізноманіття було отримати перед проведенням планової діяльності актуальні дані про цільові об'єкти у виділах/частинах виділів, призначених під рубки головного користування у поточному році.

Згідно з вимогами оцінки впливу на довкілля, планова діяльність здійснюється з першочерговим врахуванням інтересів збереження видів рослин і тварин, включених до додатку 1 Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції, а також до додатків самої Конвенції, та типів природних оселищ (біотопів) з додатку 1 Резолюції № 4 (1996) Бернської конвенції, інших зразків природних оселищ (біотопів), їхніх комплексів, які повинні охоронятися згідно з Habitat Directive, середовищ існування для мігруючих видів тварин. Бернська Конвенція – Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування у Європі (Берн, 19 вересня 1979 р.). Далі у цьому документі – Бернська Конвенція.

Для виділів/частин виділів, де зареєстровано рідкісні види та оселища, на основі експертної оцінки та з урахуванням статей 39, 40 Закону України «Про рослинний світ», статей 39, 40 Закону України «Про тваринний світ», визначено необхідний режим збереження та, за потреби, запропоновано заходи для збереження цільових об'єктів.

Допустимість або недопустимість планової діяльності у зазначених виділах визначали відповідно до вимог щодо режиму збереження популяцій, встановлених в останньому виданні Червоної книги України, а для інших видів та для типів природних оселищ (біотопів) та оселищ видів керувалися експертними оцінками.

Термін «біологічне різноманіття» (біорізноманіття) у даному звіті вживається у визначенні Конвенції про охорону біологічного різноманіття від 1992 р., ратифікованої Законом № 257/94-ВР від 29.11.1994 р.

1. МЕТОДИКА ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

1.1. Перелік цільових об'єктів, що підлягають моніторингу на території, де планується проведення рубок головного користування

1. Види фауни і флори, зазначені у додатку 1 Резолюції 6 (1998) Бернської Конвенції, а також у додатках до самої Конвенції. Для тварин враховуються осілі види, види, які розмножуються на даній території, залітні, кочові (мігруючі), рідкісні види, види на межі ареалу.

2. Природні середовища існування видів флори і фауни: місця зростання, розмноження, годівлі, полювання, водопою, зимівлі, ночівлі (наприклад, для кажанів), льонки, міграції, житло/хатки і природні схованки.

3. Типи природних оселищ (біотопів) з додатку 1 Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції.

4. Об'єкти Червоної книги України [3, 4, 16, 17] та Зеленої книги України [5].

Переліки видів фауни, флори та природних оселищ наведено за документами:

1. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (*Бернська конвенція*)[1].

2. Резолюція № 6 (1998) Постійного комітету Бернської конвенції «Про перелік видів, щодо потребують спеціальних заходів на їх збереження» з додатками.

3. Резолюція № 4 (1996) Постійного комітету Бернської конвенції «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження» з додатком 1.

Ідентифікацію типів природних оселищ (біотопів) проводять, користуючись довідниками:

- Національний каталог біотопів України [2];

- Тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони [8].

У випадку, коли біотоп на планованій ділянці РГК або у виділах її оточення у радіусі 100 м є звичайним, для цих ділянок допускається наведення типу лісу за лісовпорядними даними та рослинної асоціації за домінантною класифікацією [9, 10, 11].

1.2. Періодичність та головні завдання моніторингу біорізноманіття та біотопів

На території надлісництва зростають як мішані, так і широколистяні ліси. Тому моніторинг біорізноманіття проведено у два терміни: з 20 березня до 20 травня та з 10 червня до 20 липня поточного року. Дані терміни цілком забезпечують повне виявлення цільових об'єктів – видового складу рослинного світу, гніздових видів птахів, ссавців, комах тощо.

Завданнями моніторингу були: отримання дані про цільові об'єкти на ділянках, запланованих під плановану діяльність; розробка плану заходів, визначених режимів збереження цільових об'єктів біорізноманіття та обмежень, внесення змін і доповнень. Для цього використано такі документи: Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018.Part 1: The Report Format Field-By-Field Guidance [12]; <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-network> [7]; Національний каталог біотопів України [2]; Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони [8].

1.3. Показники, які досліджуються у цільових об'єктів на видовому рівні

Для всіх виявлених цільових об'єктів флори і фауни наводиться їх коротка характеристика. Вона включає такі показники:

1. Назву виду.

2. Квартал, виділ.

3. Автора знахідки, дату.
4. Коротку характеристику виявленої популяції.
5. Статус збереження виду.
6. Перспективи збереження виду.
7. Головні загрози.
8. Заходи, які будуть вжиті для збереження виду та його оселища при проведенні планової діяльності.

Статус збереження

Статус збереження – це загальна оцінка стану популяції певного виду тварин/рослин або типу природних оселищ (біотопів). Оцінюють за двома критеріями:

1. Наскільки добре збережені на території лісокористування природні середовища існування виду (місця для жител і схованок, для зимівлі, гніздування/розмноження/виведення потомства, місця годівлі/полювання, коридори для міграцій/вільних пересувань по території). При цьому враховують і загальну площу придатних середовищ існування, і ступінь збереженості їхніх природних рис, важливих для існування певного виду тварин/рослин.

2. Здатність популяції до відновлення, наприклад, до самовідновлення, у разі припинення факторів порушень і турбування, або до відновлення за допомогою спеціальних, технічно доступних та економічно виправданих заходів і технологій.

Загальну екологічну оцінку статусу збереження виду тварин/рослин подають з використанням Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018. Part 1: there part for matfield-by-fieldguidance [12]. Статус збереження оцінюється за трибальною шкалою: сприятливий, несприятливий та невизначений.

Перспективи збереження

Перспективи збереження виду оцінюють у довготривалій перспективі і за сукупністю даних про вид, а саме:

- 1) зайнята площа або ареал, площі популяції;
- 2) розміри і динаміка популяції;
- 3) площі і якість природних середовищ існування для виду тварин або рослин (оселищ виду).

Рекомендована шкала відносної оцінки: а – перспективи хороші (сприятливі); б – несприятливі і неадекватні (для збереження виду); в – погані (дуже несприятливі); г – невідомо або не можливо встановити.

Перспективи збереження враховуються в оцінці статусу збереження. Статус збереження не може оцінюватися як сприятливий, якщо перспективи збереження не можна оцінити наступним чином: динаміка популяції конкретного виду тварин/рослин показує, що вид здатен до самопідтримання в довготривалій перспективі як життєздатний компонент у його природних середовищах існування; природний ареал виду не скорочується і ймовірно не почне скорочуватися у найближчому майбутньому (12 і більше років); в даний час зберігаються і ймовірно продовжать існувати достатні за площами/розмірами природні середовища існування (оселища виду) для збереження його популяції у довготривалій перспективі.

Головні порушуючі фактори і загрози

Головні порушуючі фактори – це несприятливі впливи на популяцію/популяції, що були зареєстровані за період досліджень або на час проведення обстежень. Загрози – це майбутні прогнозовані несприятливі впливи, що очікуються у найближчі 6-12 років і впливатимуть у довготривалій перспективі на життєздатність популяції або якість їхніх природних середовищ існування. Враховують порушуючі фактори і загрози власне для виду тварин/рослин і для його природних середовищ існування (оселищ виду).

Користуються переліком порушуючих факторів і загроз, прийнятим для моніторингу і звітності для мережі NATURA2000 ЄС.

Доступ до переліків: через сайт www.coe.int за запитом «List of pressures and threats under the Resolution No.8 (2012)», або через веб-сторінку Reference portal for reporting under Article 17 of the Habitats Directive за пошуком «List of pressures and threats» [6, 12].

При цьому, перелік найвищих категорій загроз наступний:

A – сільське господарство;

B – лісове господарство;

C – видобування корисних копалин;

D – енергетика (виробництво енергії) та пов'язана з цим інфраструктура;

E – будівництво транспортної інфраструктури та власне транспорт;

F – житлова, виробнича, промислова забудова, території та забудова, пов'язані з масовим відпочинком;

G – використання та вирощування біоресурсів (інше, ніж сільське господарство та лісове господарство);

H – порушення, спричинені втручанням людини (військові дії, заходи з цивільного захисту, протиаварійні заходи тощо);

I – чужинні види живих організмів, види, що важко піддаються контролю;

J – забруднення різного роду;

K – зміни природних середовищ існування, викликані людською діяльністю;

L – природні процеси (за винятком катастрофічних);

M – природні катастрофи;

N – зміна клімату;

X – порушуючі фактори і загрози невідомі або не встановлені.

Кожен з порушуючих факторів та загроз рекомендується оцінювати за ступенем впливу, користуючись наступною шкалою:

V – високий: вплив значний, прямий, на значній площі, є однією з головних причин значного скорочення площі або розміру популяцій або погіршення їхніх середовищ існування, або вплив перешкоджає відновленню популяцій або їхніх середовищ існування до сприятливого стану;

P – помірний: вплив помірної сили, прямий або переважно опосередкований, поширюється на середню за площею територію (фактори і загрози слабкої дії не повинні включатися до переліку головних порушуючих факторів і загроз).

Заходи для збереження/відновлення

Сюди належать необхідні заходи, які вже здійснюються, та заходи, які необхідно здійснювати для підтримання і відновлення популяцій (або природних оселищ) до сприятливого статусу збереження.

Застосовано такі ступені оцінки:

a – основні найбільш вагомні заходи вже відомі, але ще не застосовуються;

b – основні найбільш вагомні заходи вже застосовуються.

Користуються переліком природоохоронних заходів, прийнятим для моніторингу і звітності для мережі NATURA2000 ЄС.

Доступ до переліку: через сайт www.coe.int за запитом «List of conservation measures under the Resolution No.8 (2012)», або через веб-сторінку Reference portal for reporting under Article 17 of the Habitats Directive за пошуком «List of conservation measures»; Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018 – Part 1: there port for matfield-by-fiel dguidance, Annex B. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8»; Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018 – Part 2: Definitions and Methods, Розділ 1. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8» [6].

1.4. Показники, які досліджуються у цільових об'єктів – рідкісних природних оселищ (біотопів)

Для рідкісних типів природних оселищ (біотопів) наводять:

1. Лісництво, номери кварталу та виділу та площу (га);
2. Habitat code – умовне позначення типу природних оселищ, згідно з переліком, прийнятим для моніторингу і звітності за Резолюцією 8 (2012) до Бернської конвенції [6]
3. Офіційну назву типу природних оселищ згідно з переліком, прийнятим для моніторингу і звітності за Резолюцією 8 (2012) до БК (доступ через сайт www.coe.int за пошуком «Species and habitats check lists for there porting under Resolution No 8. (2012)»).
4. Репрезентативність. Репрезентативність типу природних оселищ означає міру «природності» певного оселища (біотопу) у конкретному локалітеті, ступінь відповідності його (оселища) складу тим рисам і показникам, що вважаються еталонними для даного типу природних оселищ. Оцінюється за наявністю характерних видів рослин у структурі природного оселища. Має 4 ступені:

- A – найвища,
- B – висока,
- C – посередня,
- D – найнижча.

Для оцінки репрезентативності певного типу природних оселищ, склад його рослинного покриву порівнюють з характеристиками у довідниках: тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони [8]; Inter pretation Manual of the habitats listed in Resolution No.4 (1996)/ Group of Experts on Protected Areas and Ecological Networks. 2015. Оригінальна версія доступна через eunis.eea.europa.eu [13].

Статус збереження – це загальна оцінка якісного стану певного типу природних оселищ у даному локалітеті, таксаційному виділі.

Відновлення, статус і перспективи збереження певного типу природних оселищ оцінюють за 3-а ступенями оцінки:

A – природне оселище у дуже хорошому стані: структура дуже добре збережена, а перспективи збереження екологічних функцій (екосистемних послуг) – хороші, незалежно від здатності до відновлення;

B – природне оселище у хорошому стані: структура добре або достатньо збережена, перспективи збереження екологічних функцій (екосистемних послуг), хороші, відновлення легке або можливе, рідше – відновлення складне,

C – природне оселище у поганому стані: частково порушена структура, перспективи збереження екологічних функцій (екосистемних послуг) задовільні або несприятливі, відновлення легке або можливе, або відновлення дуже складне чи з певних причин неможливе.

Для оцінки статусу збереження використовують:

1. Explanatory Notes and Guidelines for the period 2013-2018 – Part 1: there port for matfield-by-fiel dguidance, Annex D. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8».

2. Explanatory Notes and Guidelines for the period 2013-2018 – Part 2: Definitions and Methods, Розділ 2. Доступ через веб-сайт www.coe.int на сторінці «Reference Portal for the Reporting under Resolution No.8».

2. ОБ'ЄКТИ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

Відповідно до Проекту організації та розвитку лісового господарства Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Ірпінь, 2020) головне користування планується проводити у формі суцільно-лісосічних рубок. Заплановано провести рубки головного користування, згідно зі звітами та Висновками ОВД (21/01-20216238112/1 та 21/01-20216248134/1) у 9 лісництвах. У таблиці 2.1 наведено таксаційну характеристику ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 році.

Таблиця 2.1

Таксаційна характеристика ділянок планової діяльності

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Повнота	Тип лісу
Верхівське лісництво							
1				10Влч+Врб		0,60	Д4ВЛЧ
2				4Яз1Бп5Гз+Яв+Дз+Клг+Ос+Брс		0,60	Д2ГД
3				6Бп3Гз1Клг+Дз+Лпд+Ос		0,70	Д2ГД
4				5Гз2Бп1Ос1Яв1Клг+Сз		0,70	С2ГД
5				5Бп1Ос1Клг3Гз+Брс+Дз		0,50	Д2ГД
6				5Дз4Гз1Бп+Клг+Брс+Чш		0,60	Д2ГД
Вовковийське лісництво							
7				10Гз+Сз+Бп+Ос		0,75	С3ГД
8				9Гз1Бп		0,73	С3ГД
9				9Гз1Лпд+Клг+Брс		0,73	С2ГД
10				5Бп5Гз		0,60	Д3ГД
11				4Гз2Дз2Ос1Бп1Лпд+Чш+Клг		0,70	Д2ГД
12				4Гз3Дз1Клг1Яз1Яв		0,70	Д3ГД
13				4Гз3Дз2Лпд1Клг+Бп+Яв+Чш		0,70	Д2ГД
14				9Гз1Лпд+Лпд		0,76	С2ГД
15				8Гз2Лпд+Бп+Яз		0,50	Д3ГД
16				5Гз3Яз1Клг1Лпд+Дз+Бп		0,60	Д3ГД
17				6Яз3Гз1Лпд+Яв+Клг		0,60	Д3ГД
18				4Яз5Гз1Клг+Лпд+Дз		0,50	Д3ГД
19				4Яз2Бп2Гз2Лпд		0,60	Д3ГД
20				8Гз1Бп1Ос+Дз+Брс		0,69	Д2ГД
21				8Ос1Чш1Гз+Клг+Бп		0,60	Д3ГД
22				4Яз5Гз1Клг		0,50	Д3ГД
23				8Гз1Бп1Ос+Дз+Брс		0,69	Д2ГД
24				7Гз2Клг1Яз+Лпд		0,70	Д3ГД
25				10Бп+Гз		0,66	Д2ГД
26				6Гз2Яз2Лпд+Дз		0,60	Д2ГД

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Повнота	Тип лісу
Гощанське лісництво							
27				8Дз1Сз1Гз+Ос		0,60	СЗГДС
28				7Гз2Дз1Бп+Ос		0,60	СЗГД
Дублянське лісництво							
29				5Гз2Дз2Лпд1Бп		0,80	ДЗГД
30				4Дз5Гз1Лпд+Брс+Клг		0,90	ДЗГД
31				6Гз2Дз1Яв1Брс+Ос		0,80	ДЗГД
32				8Гз2Дз		0,90	ДЗГД
33				5Сз3Дз1Бп1Гз+Брс		0,70	С2ГДС
34				8Сз2Дз+Бп		0,70	С2ГДС
35				10Сз		0,50	В2ДС
36				6Сз2Дз1Гз1Чш		0,60	С2ГДС
37				4Ос3Дз1Брс1Чш1Бп+Клг		0,60	ДЗГД
38				5Гз2Яв2Лпд1Дз+Ос		0,80	ДЗГД
39				6Гз2Яв2Дз+Дчр+Брс		0,80	Д2ГД
40				9Гз1Дз+Бп+Ос+Брс+Яз+Лпд		0,98	Д2ГД
41				8Гз1Ос1Дз+Бп		0,80	ДЗГД
42				8Гз1Бп1Лпд		0,80	ДЗГД
43				7Гз2Дз1Лпд		0,80	ДЗГД
Млинівське лісництво							
44				8Гз1Дз1Лпд+Чш+Ос		0,80	Д2ГД
45				7Гз1Дз1Бп1Чш+Лпд+Бкл		0,80	Д2ГД
46				7Гз1Клг1Лпд1Ос+Брс+Чш+Бп		0,71	С2ГД
47				7Гз1Дз1Бп1Ос+Чш		0,71	Д2ГД
48				5Гз3Ос2Лпд+Дз		0,80	Д2ГД
49				7Гз2Дз1Бп+Клг+Яз+Дчр+Лпд		0,80	Д2ГД
50				7Гз3Дз+Сз+Лпд+Клг+Бп		0,70	Д2ГД
51				9Гз1Дз+Сз+Лпд+Ос+Чш		0,70	Д2ГД
52				7Гз2Дз1Чш+Бп+Ос+Клг		0,80	Д2ГД
53				7Гз1Дз1Лпд1Брс+Клг+Чш		0,80	Д2ГД
54				9Сз1Дз+Лпд+Ос+Гз+Чш		0,40	Д2ГД
Мостівське лісництво							
55				8Сз1Бп1Влч		0,40	ВЗДС
56				3Сз3Бп2Гз1Дз1Яле		0,60	СЗГДС
57				8Сз1Бп1Влч		0,70	СЗГДС
58				5Сз4Влч1Бп+Дз+Яле		0,50	СЗГДС
59				6Сз3Дз1Бп		0,60	СЗГДС
60				6Сз2Влч1Бп1Яле		0,65	С4ГДС

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Склад насадження	Вік, років	Повнота	Тип лісу
61				4Сз1Дз1Яле1Влч2Бп1Ос		0,60	С3ГДС
62				3Яз4Гз1Дз1Яв1Бп		0,65	С3ГДС
63				10Влч		0,50	С4ГДС
64				9Дз1Клг+Гз		0,40	С2ГД
65				8Гз2Дз		0,70	Д2ГД
66				8Бп2Гз		0,65	Д2ГД
67				8Бп1Гз1Клг+Яз		0,60	Д2ГД
Новомалинське лісництво							
68				9Сз1Дз		0,60	С3ГДС
69				10Сз		0,40	С3ГДС
70				9Сз1Влч+Гз		0,70	С2ГДС
71				10Сз+Бп		0,70	С2ГДС
72				8Сз2Гз+Дз+Мде		0,70	С2ГДС
73				6Сз1Дз1Сз2Гз		0,70	С2ГДС
74				10Сз+Дз		0,60	С3ГДС
75				3Ос3Влч2Бп2Гз		0,50	С3ГД
76				10Влч+Бп+Сз		0,60	С4ВЛЧ
Острожецьке лісництво							
77				7Гз2Лпд1Дз+Ос+Бп+Брс+Чш		0,90	Д2ГД
78				8Гз1Дз1Ос+Брс+Бп+Чш		0,80	Д2ГД
79				5Дз2Лпд2Брс1Ос+Гз		0,70	Д2ГД
80				4Дз2Лпд2Брс2Гз		0,60	Д3ГД
81				5Сз2Дз3Гз+Бп+Мде+Брс		0,80	Д3ГД
82				5Сз3Дз2Гз+Бп		0,70	Д2ГД
Хорівське лісництво							
83				10Влч+Бп		0,80	С4ВЛЧ
84				10Гз		0,50	Д2ГД
85				7Бп2Гз1Брс		0,60	Д2ГД
86				4Гз2Бп1Дз1Клг1Лпд1Брс+Ос		0,70	Д2ГД
87				9Влч1Бп+Сз+Дз		0,80	С4ВЛЧ
88				3Яз2Дз5Гз+Дчр		0,70	Д2ГД

**3. РЕЗУЛЬТАТИ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ ДУБЕНСЬКОГО
НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ВИСНОВОК ОВД № 21/01-20216238112/1 ДП «МЛИНІВСЬКЕ ЛГ»)**

**3.1. Планова діяльність Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України» (ДП «Млинівське ЛГ»)**

3.1.1. Характеристика ділянок планової діяльності

Результати чергового етапу післяпроектного моніторингу ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 р., виконано у формі таблиці 3.1. У таблиці наведено біотопи та види рослин та тварин, які захищаються Червоною книгою України (ЧКУ) (Накази Міндовкілля, 2021), Європейським червоним списком (ЄЧС) та Резолюцією Бернської конвенції (РБК). Біотопи подаються за Національним каталогом біотопів України з відповідними номерами і назвами. Ідентифіковані рідкісні біотопи виділено сірим кольором.

Таблиця 3.1

Характеристика ділянок планової діяльності

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК, ЄЧС
Вовковиївське лісництво				
1			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
2			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
3			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
4			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
5			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
6			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
7			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
8			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
9			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
10			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
11			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
12			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
13			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
14			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
15			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
16			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
17			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
18			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
19			Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси	-
20			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
Дублянське лісництво				
21			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
22			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК, ЄЧС
23			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
24			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
25			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	-
26			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
27			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
28			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
29			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
30			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
31			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
32			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
33			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
34			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
35			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
Млинівське лісництво				
36			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
37			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
38			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
39			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
40			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
41			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
42			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
43			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
44			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
45			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
46			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
Острожецьке лісництво				
47			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
48			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
49			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
50			Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси	-
51			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
52			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-

Кількість і повна назва біотопів за відповідними класифікаційними системами Європи і України наводиться у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Номенклатура і представництво біотопів у місцях планової діяльності

№ п/п	Біотопи за класифікаційними системами України і Європи	Кількість об'єктів, одиниць
1	НКБУ: Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси; EUNIS: G1.A Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням <i>Quercus</i> , <i>Carpinus</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Acer</i> , <i>Tilia</i> , <i>Ulmus</i> і споріднені ліси; G1.9 Незаплавні ліси з домінуванням <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> or <i>Sorbus aucuparia</i> ; Бернська конвенція: <i>G1.A1 Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах</i> ; Оселищна Директива: 9170 Дубово-грабові ліси <i>Galio-Carpinetum</i> .	41
2	НКБУ: Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси; EUNIS: G1.7 Термофільні листопадні ліси; G4.C Мішані термофільні ліси сосново-дубові ліси; Бернська конвенція: <i>G1.7 Термофільні листопадні ліси</i> ; Оселищна Директива: 9110*Євросибірські степові діброви.	1
3	НКБУ: Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси; EUNIS: G1.9 Незаплавні ліси з домінуванням <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> або <i>Sorbus aucuparia</i> , G4.4 Мішані ліси <i>Pinus sylvestris – Betula</i> .	3
4	НКБУ: Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси; EUNIS: G1.C Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Мішані лісові культури; G5.2 Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.	1
5	НКБУ: Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної; EUNIS: G3.4 Ліси <i>Pinus sylvestris</i> на південь від тайги (G3.42111 Субконтинентальні зеленомохові ліси сосни звичайної; G3.42113 Субконтинентальні молінієві ліси сосни звичайної; G3.42114 Субконтинентальні різнотравні ліси сосни звичайної); G4.4 Мішані ліси <i>Pinus sylvestris – Betula</i> ; G4.7 Мішані ацидофільні ліси <i>Pinus sylvestris – Quercus</i>).	3
6	НКБУ: Д2.6 Антропогенні хвойні ліси; EUNIS: G3.F Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.3 Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі.	3
Разом:		52

Лісові біотопи (за НКБУ) представлені наступними деревними, чагарниковими та трав'яними, моховими рослинами та лишайниками:

Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси. Ці насадження в основному представлені дубом звичайним, ясенем звичайним та грабом звичайним, також трапляються береза повисла, осика, клен гостролистий, вишня пташина, липа серцелиста, клен-явір та в'яз листуватий. Підлісок складається в основному з ліщини звичайної, бузини чорної, крушини ламкої, бруслини європейської та бородавчастої. Живий надґрунтовий покрив представлений копитняком європейським, зірочником лісовим, воронячим оком звичайним, печіночницею звичайною, підлісником європейським, просянкою розлогою, зеленчуком жовтим, медункою темною, осокою пальчастою, осокою волосистою (проективне покриття становить 15-50 %);

Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси. Він представлений мішаним насадженням з дуба звичайного, сосни звичайної, берези

повислої, та граба звичайного. У підліску зустрічається крушина ламка, горобина звичайна, бузина чорна, бруслина бородавчата та ліщина звичайна. Живий надґрунтовий покрив складається з конвалії звичайної, купини пахучої, суниці лісової, буквиці лікарської, вероники дібрової, дзвоників персиколистих, зірочника лісового, материнки звичайної, віхалки гіллястої, косяниці, конюшини альпійської, наперстянки великоквіткової, перлівки пониклої, смовді гірської, тонконога лучного, орляка звичайного (проективне покриття становить 77 %);

Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси. У цих лісах головною утворюючою породою виступає береза повисла та сосна звичайна. У підліску зустрічається крушина ламка та горобина звичайна. Трав'яно-чагарничковий ярус складається із тонконога лучного, тонконога дібровного, осоки шорстковолосої, польовиці пагононосної, веснівки дволистої, одинарника європейського, молінії голувої (проективне покриття становить 70-80 %);

Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси. Вони представлені деревостанами з осики, берези повислої, дуба звичайного, береста та черешні пташиної. У підліску трапляється крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив представлений осокою тручковидною, молінією голувою, одинарником європейським, веснівкою дволистою, тонконогом лучним, тонконогом дібровним, польовицею пагононосною, осокою волосистою (проективне покриття становить 68 %);

Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної. Вони представлені наступними деревними видами рослин: сосною звичайною та дубом звичайним. У підліску зустрічається крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив складається з конвалії звичайної, чорниці, молінії голувої, орляка звичайного, осоки шорстковолосої, дикрана багатоніжкового, плевроцію Шребера (проективне покриття 60-85 %);

Д2.6 Антропогенні хвойні ліси. Вони представлені деревостанами з сосни звичайної, граба звичайного та дуба звичайного. У підліску трапляється крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив представлений конвалією звичайною, купиною пахучою, буквицею лікарською, веронією дібровою, зірочником лісовим, материнкою звичайною, суницями лісовими, тонконогом лучним, тонконогом дібровним, молінією голувою (проективне покриття становить 60-70 %).

У загальному частка типових біотопів на ділянках плавної діяльності становить 19,3 %, а рідкісних лісових біотопів – 80,7 %.

3.1.2. Рідкісні біотопи на ділянках планової діяльності

На основі узагальнення даних характеристик цільових об'єктів встановлено кількість, номенклатуру та інші характеристики лісових рідкісних біотопів у місцях проведення планової діяльності на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Млинівське ЛГ»). При визначенні (ідентифікації) рідкісних біотопів застосовано класифікаційні системи Національного каталогу біотопів України, EUNIS, Бернської конвенції, Оселищної Директиви. У місцях планової діяльності усього виявлено 42 лісові рідкісні біотопи. Їхні оцінка наведена у таблиці 3.3, а таксаційна характеристика цих ділянок планової діяльності наведена у таблиці 2.1 (розділ 2).

Планову діяльність заплановано провести на 42 ділянках у 2 лісових рідкісних біотопах – Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси та Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси. Репрезентативність рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності є посередньою або найнижчою. За статусом збереження виділяються біотопи з хорошим або поганим станом, а перспективи збереження – хороші, задовільні і несприятливі. Основними причинами поганого стану цих насаджень є невідповідність деяких деревних порід типам лісорослинних умов та формування вторинних (похідних) насаджень та т. д. Також, перелічені чинники знижують можливість виконувати цими насадженнями екосистемні послуги. Наступним заходом є

проведення планової діяльності і формування нових корінних насаджень більш адаптованих до змін клімату.

Таблиця 3.3

Перелік та характеристика рідкісних лісових біотопів на ділянках планової діяльності

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Вовкoviвське лісництво							
1			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливi	вiдновлення у корінному типі лісу
2			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	вiдновлення у корінному типі лісу
3			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливi	вiдновлення у корінному типі лісу
4			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	вiдновлення у корінному типі лісу
5			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	вiдновлення у корінному типі лісу
6			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	вiдновлення у корінному типі лісу
7			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	вiдновлення у корінному типі лісу
8			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливi	вiдновлення у корінному типі лісу
9			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у хорошому стані	хороші	вiдновлення у корінному типі лісу
10			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	вiдновлення у корінному типі лісу
11			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	посередня	у поганому стані	несприятливi	вiдновлення у корінному типі лісу
12			Д1.2.1 Центральнo-європейські грабовo-дубові ліси	найнижча	у хорошому стані	хороші	вiдновлення у корінному типі лісу

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
13			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
14			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
15			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
16			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
17			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
Дублянське лісництво							
18			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
19			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
20			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
21			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
22			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
23			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
24			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
25			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
26			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
27			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
28			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
Млинівське лісництво							
29			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
30			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
31			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
32			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
33			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
34			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
35			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
36			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
37			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
38			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
Острожецьке лісництво							
39			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
40			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
41			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
42			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу

Охорона рідкісних лісових біотопів і угруповань рослин на території надлісництва проводиться у ряді природно-заповідних об'єктів, зокрема ботанічній пам'ятці природи загальнодержавного значення урочище «Хвороща» (Млинівське лісництво); лісових заповідних урочищах «Кароліна» (Млинівське лісництво), «Берещина» (Вовковиївське лісництво), «Смордва» (Вовковиївське лісництво); ботанічній пам'ятці природи місцевого значення «Дуб-велетень» (Дублянське лісництво); геологічному заказнику місцевого значення «Біла дебря» (Вовковиївське лісництво).

3.1.3. Дослідження планової діяльності за 2022-2025 рр.

У 2025 році дослідження проводились на ділянках планової діяльності 2022-2025 років, нині це зруби, на яких проводиться/проведено відновлення лісу штучним способом. На усіх цих ділянках сформувався наступний біотоп за Національним каталогом біотопів України – ДЗ Біотопи з недавно знищеним деревним ярусом (EUNIS: G5.7 Молоді лісові культури і поростеві деревостани, G5.8 Вируби і згарища). Цей біотоп є перехідним, у майбутньому можуть сформуватися типові або рідкісні біотопи (оселища) в залежності від складу фітоценозу, наближення його до «еталонності» і лісорослинних умов.

У процесі поточних обстежень встановлено, що трелювання і складування заготовленої лісопродукції та утилізація порубкових решток за межами ділянок планової діяльності не проводилися. Вивезення деревини та роботи з приведення лісосічних ділянок до стану, придатного до лісовідновлення, виконувалися оперативно. На усіх ділянках планової діяльності 2022-2025 років наявні порубочні рештки в об'ємі 5 м³·га⁻¹ різних стадій розкладання і діаметрів. Також на ділянках наявні залишені дерева-насічники. Їхня кількість залежить від площі ділянки, основними породами є сосна звичайна та дуб звичайний.

Моніторинг показав, що фактів помітних порушень структурно-функціональних складових у виділах, прилеглих до ділянок планової діяльності, не спостерігається. У цілому деревостан, підріст, підлісок, трав'яно-чагарниковий ярус, мохи і лісова підстилка в узлісних зонах прилеглих до зрубів насаджень не мають ознак значимих ушкоджень. Рослинний покрив в оточуючих виділах за відсутності прямої дії лісогосподарських операцій не зазнав негативного впливу через проведення планової діяльності. Правомірним є висновок про те, що планова діяльність 2022-2025 рр. не призвела до значного негативного впливу на збереженість біорізноманіття.

3.2. Дослідження наявності видів флори та фауни занесених до Червоної книги України на ділянках планової діяльності та в оточуючих виділах

У процесі післяпроектного моніторингу у місць планової діяльності на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

(ДП «Млинівське ЛГ») встановлювали наявність видів рослин і тварин, які підлягають охороні за Червоною книгою України, Резолюції Бернської конвенції або у Європейським червоним списком.

Післяпроектні моніторингові дослідження свідчать, що на ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 році на території надлісництва відсутні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції або Європейського червоного списку.

3.3. Післяпроектний моніторинг в об'єктах Смарагдової мережі Hrinnytskyi Styr (UA0000191) на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Млинівське ЛГ»)

4.3.1. Інформація щодо досліджень в об'єктах Смарагдової мережі

Об'єкт Смарагдової мережі Hrinnytskyi Styr (UA0000191) частково охоплює Вовковиївське (квартали № 4 (виділи № 1-7, 10-29), 5, 6, 17, 36 (виділи № 1-12, 14-18, 22-27) та Дублянське (квартали № 22, 23, 32-36, 47-63, 77) лісництва.

В об'єкті Смарагдової мережі *Hrinnytskyi Styr (UA0000191)* зафіксовані наступні біотопи за НКБУ:

водні біотопи:

- B1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (*Резолюція 4 Бернської конвенції*: C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; C1.223 Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*; C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; *Додаток I Оселищної Директиви*: 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- B3.2.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки з повільною течією (*Резолюція 4 Бернської конвенції*: C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків; *Додаток I Оселищної Директиви*: 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю *Ranunculion fluitantis* та *Callitricho-Batrachion*);

болотні біотопи:

- B2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (*Резолюція 4 Бернської конвенції*: D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- B2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (*Резолюція 4 Бернської конвенції*: D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

трав'яні біотопи:

- T3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (*Резолюція 4 Бернської конвенції*: E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

лісові біотопи:

- D1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси (*Резолюція 4 Бернської конвенції*: G1.A1 Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах; *Додаток I Оселищної Директиви*: 9170 Дубово-грабові ліси *Galio-Carpinetum*).

В об'єкті Смарагдової мережі *Hrinnytskyi Styr (UA0000191)* охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини – не зафіксовано,

безхребетні:

- білоноська болотна (*Leucorrhinia pectoralis* (Charpentier, 1825),
- білюшок Морзе (*Leptidea morsei* (Fenton, 1881),
- большелязм однорогий (*Bolbelasmus unicornis* (Schrank, 1789),
- ведмедиця чотирикрапкова (*Euplagia quadripunctaria* (Poda, 1761),
- вусач дубовий великий західний (*Cerambyx cerdo* (Linnaeus, 1758),

- дукачик непарний (*Lycaena dispar* (Haworth, 1803),
- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),
- рябець великий (*Hypodryas maturna* (Linnaeus, 1761),
- стрілка прикрашена (*Coenagrion ornatum* (Selys, 1850),
- червиця трипе (*Paracossulus thrips* (Hübner, 1818),

землеводні:

- кумка звичайна (*Bombina bombina* (Linnaeus, 1761),
- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

риби:

- білизна звичайна (*Aspius aspius* (Linnaeus, 1758),
- в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758),
- гірчак європейський (*Rhodeus amarus* (Bloch, 1782),
- мінога українська (*Eudontomyzon mariae* (Berg, 1931),
- щипавка звичайна (*Cobitis taenia* (Linnaeus, 1758),

птахи:

- балобан (*Falco cherrug* (J.E.Gray, 1834),
- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- бугайчик звичайний (*Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1766),
- гагара чорношия (*Gavia arctica* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дрімлюга звичайна (*Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- дятел сирійський (*Dendrocopos syriacus* (Hemprich & Ehrenberg, 1833),
- жовна сива (*Picus canus* (J.F.Gmelin, 1788),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- змієїд блакитноногий (*Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788),
- кібчик червононогий (*Falco vespertinus* (Linnaeus, 1766),
- кропив'янка рябогруда (*Sylvia nisoria* (Bechstein, 1792),
- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758),
- лебідь-кликун (*Cygnus cygnus* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- мухоловка білошия (*Ficedula albicollis* (Temminck, 1815),
- мухоловка мала (*Ficedula parva* (Bechstein, 1792),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831),
- підсоколик малий (*Falco columbarius* (Linnaeus, 1758),
- погонич звичайний (*Porzana porzana* (Linnaeus, 1766),
- пугач (*Bubo bubo* (Linnaeus, 1758),
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- синьошийка (*Luscinia svecica* (Linnaeus, 1758),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),
- чепура велика (*Ardea alba* (Linnaeus, 1758),

ссавці:

- бобр європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- широковух звичайний (*Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774).

3.3.2. Дослідження щодо впливу на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі

В об'єкті Смарагдової мережі Hrinnytskyi Styr (UA0000191) заплановано провести плановану діяльність на 8 ділянках Дублянського лісництва. Їхні таксаційні характеристики наведено у розділі 2 (табл. 2.1). Спостереженнями встановлено, що серед біотопів є як типові, так і рідкісні (табл. 3.4). У Дублянському лісництві планова діяльність проводиться у соснових, грабово-дубових, дубово-грабових та сосново-дубових насадженнях. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типових – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та рідкісних – Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси і Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси.

Насадження цього рідкісного біотопу на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми та найнижчими, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому або поганому стані з хорошими або задовільними перспективами. Незалежно від приналежності цих лісових біотопів, наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному типі лісу.

Таблиця 3.4

Перелік та характеристика рідкісних та типових лісових біотопів на ділянках планової діяльності в об'єкті Смарагдової мережі

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Дублянське лісництво							
1			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
2			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
3			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
4			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
5			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
6			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
7			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
8			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу

У процесі післяпроектного моніторингу у місцях планової діяльності в об'єкті Смарагдової мережі на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Млинівське ЛГ») встановлювали наявність видів рослин і тварин, які підлягають охороні за Червоною книгою України, Резолюції Бернської конвенції або у Європейським червоним списком. Під час післяпроектного моніторингу на ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 році відсутні рідкісні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції та Європейського червоного списку.

У загальному слід підкреслити, що впливу планової діяльності на види та оселища в об'єктів Смарагдової мережі є мінімальним або нейтральним. Відновлення ділянок після проведення планової діяльності у корінному типі лісу підвищить пристосування молодих лісів до змін клімату.

3.4. Облік заготовленої деревини та лісопродукції

У надлісництві заготівля деревини та лісопродукції ведеться за наступними деревними породами – граб звичайний, дуб звичайний, сосна звичайна, ясен звичайний, осика та береза повисла. Облік заготовленої деревини подається у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Заготовлена деревина та лісопродукція за видами рубок, куб. м.
(01.01.2025-31.12.2025)

Лісництво	Прочищення	Прорідження	Прохідна рубка	Санітарні рубки вибіркової	Суцільнолісотична рубка	Загальний об'єм
Вовковийське	11,026	61,029	599,200	0,000	7749,737	8420,992
Дублянське	0,000	136,480	402,351	0,000	7559,450	8098,281
Млинівське	22,000	19,000	0,000	0,000	7817,090	7858,090
Острожецьке	29,020	96,394	1140,249	593,648	6318,371	8177,682
Всього:	62,046	312,903	2141,800	593,648	29444,648	32555,045

3.5. Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів

Під час проведення післяпроектного моніторингу у надлісництві встановлювали належність ділянок планової діяльності до пралісів, квазіпралісів і природних лісів. Для ідентифікації використовували «Методику визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів та природних лісів».

Проаналізувавши ділянки планової діяльності, не виявлено насаджень старших 120 років та площею більше 4,0 га. На ділянках планової діяльності, обстежені у 2025 р. на території надлісництва відсутні насадження, які можуть належати до пралісів, квазіпралісів і природних лісів.

3.6. Інформація щодо проведення лісовідновлення на ділянках планованої діяльності

У надлісництві лісовідновлення проводиться штучним способом (табл. 3.6). Штучне лісовідновлення лісу (створення лісових культур) на ділянках планової діяльності 2023-2024 років проводилося наступним чином: обробіток ґрунту – механізований (нарізка борозни); спосіб посадки – вручну; розміщення посадкових місць у залежності від виду деревної породи – 3,0 × 0,7 та 4,0 × 0,7 м; схема змішування 9-7-6-4 ряди хвойних (сосна, модрина) або листяних (дуб) : 1-3-4 ряди листяних (дуб, ясен) або хвойних (модрина, сосна) порід або 5 рядів дуба : 1-2 ряд ясен : 1-3 ряди дуба червоного (модрини) : 1-2 ряд ясен. Головними породами під час створення лісових культур у залежності від лісорослинних умов виступають дуб звичайний, сосна звичайна та модрина європейська. У середньому під час штучного лісовідновлення висаджується у діапазоні 3570-4760 шт·га⁻² сіянців/саджанців деревних порід. Цієї кількості достатньо для формування насадження.

Таблиця 3.6

Лісовідновлення на ділянках планованої діяльності
(у загальному по лісництвах ДП «Млинівське ЛГ»)

Рік проведення	Суцільні зруби, всього га	в т. ч. головне користування	Лісовідновлення, га										
			Всього	в т. ч. за основними лісоутворюючими породами						в т. ч. за рахунок лісосіки поточного року, га	В тому числі, га		
				Сосна звичайна	Дуб звичайний	Модрина європейська	Вільха чорна	Ялина європейська	Клен-явір		Лісові культури	Природне поновлення	в т. ч. сприяння природному поновленню
2023	76,3	74,4	103,7	5,6	83,3	11,9	0	1,0	1,9	32,1	32,1	0	0
2024	79,8	79,8	64,9	6,1	57,9	0,9	0	0	0	16,3	16,3	0	0
2025	99,5	99,5	72,6	3,9	68,7	0	0	0	0	8,9	8,9	0	0

4. РЕЗУЛЬТАТИ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ ДУБЕНСЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ВИСНОВОК ОВД № 21/01-20216248134/1 ДП «ОСТРОЗЬКЕ ЛГ»)

4.1. Планова діяльність Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»(ДП «Острозьке ЛГ»)

4.1.1. Характеристика ділянок планової діяльності

Результати чергового етапу післяпроектного моніторингу ділянок планової діяльності, обстежених у 2025 р. виконано у формі таблиці 4.1. У таблиці наведено біотопи та види рослин та тварин, які захищаються Червоною книгою України (ЧКУ) (Накази Міндовкілля, 2021), Європейським червоним списком (ЄЧС) та Резолюцією Бернської конвенції (РБК). Біотопи подаються за Національним каталогом біотопів України з відповідними номерами і назвами. Ідентифіковані рідкісні біотопи виділено сірим кольором.

Таблиця 4.1

Характеристика ділянок планової діяльності

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК, ЄЧС
Верхівське лісництво				
1			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
2			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
3			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
4			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
5			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
6			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
Гошанське лісництво				
7			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	-
8			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
Мостівське лісництво				
9			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
10			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
11			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
12			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
13			Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси	-
14			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
15			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-
16			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
17			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
18			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-

№ п/п	№ кварталу	№ виділу	Номер та назва біотопу (оселища) за Національним каталогом біотопів України	Види тварин та рослин під захистом ЧКУ, РБК, ЄЧС
19			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
20			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
21			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
Новомалинське лісництво				
22			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
23			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
24			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
25			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
26			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
27			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	-
28			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-
29			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
30			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
Хорівське лісництво				
31			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
32			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
33			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-
34			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-
35			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	-
36			Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси	-

Кількість і повна назва біотопів за відповідними класифікаційними системами Європи і України наводиться у таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

Номенклатура і представництво біотопів у місцях планової діяльності

№ п/п	Біотопи за класифікаційними системами України і Європи	Кількість об'єктів, одиниць
1	НКБУ: Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси; EUNIS: G1.A Мезо- і евтрофні ліси з домінуванням <i>Quercus</i> , <i>Carpinus</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Acer</i> , <i>Tilia</i> , <i>Ulmus</i> і споріднені ліси; G1.9 Незаплавні ліси з домінуванням <i>Betula</i> , <i>Populus tremula</i> or <i>Sorbus aucuparia</i> ; Бериська конвенція: <i>G1.A1 Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах</i> ; Оселища Директива:	10

№ п/п	Біотопи за класифікаційними системами України і Європи	Кількість об'єктів, одиниць
	<i>9170 Дубово-грабові ліси Galio-Carpinetum.</i>	
2	НКБУ: Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси; EUNIS: G1.7 Термофільні листопадні ліси; G4.C Мішані термофільні ліси сосново-дубові ліси; Бериська конвенція: <i>G1.7 Термофільні листопадні ліси;</i> Оселищна Директива: <i>9110*Євросибірські степові діброви.</i>	2
3	НКБУ: Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси; EUNIS: G1.8 Ацидофільні дубові ліси, G4.7 Мішані ацидофільні ліси <i>Pinus sylvestris – Quercus;</i> Бериська конвенція: <i>G1.8 Ацидофільні дубові ліси;</i> Оселищна Директива: <i>9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з Quercus robur на піщаних рівнинах.</i>	1
4	НКБУ: Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена; EUNIS: G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням <i>Alnus</i> або <i>Fraxinus;</i> Бериська конвенція: <i>G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням Alnus або Fraxinus;</i> Оселищна Директива: <i>91E0 Заплавні ліси з Alnus glutinosa та Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnionincanae).</i>	5
5	НКБУ: Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси; EUNIS: G1.C Культури широколистяних листопадних дерев виразно неприродного характеру; G4.F Мішані лісові культури; G5.2 Ділянки антропогенного широколистяного листопадного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного листопадного лісу малої площі.	7
6	НКБУ: Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної; EUNIS: G3.4 Ліси <i>Pinus sylvestris</i> на південь від тайги (G3.42111 Субконтинентальні зеленомохові ліси сосни звичайної; G3.42113 Субконтинентальні молінієві ліси сосни звичайної; G3.42114 Субконтинентальні різнотравні ліси сосни звичайної); G4.4 Мішані ліси <i>Pinus sylvestris – Betula;</i> G4.7 Мішані ацидофільні ліси <i>Pinus sylvestris – Quercus).</i>	8
7	НКБУ: Д2.6 Антропогенні хвойні ліси; EUNIS: G3.F Культури хвойних виразно неприродного характеру; G5.3 Ділянки антропогенного хвойного лісу малої площі; G5.5 Ділянки антропогенного мішаного лісу малої площі.	3
Разом:		36

Лісові біотопи (за НКБУ) представлені наступними деревними, чагарниковими та трав'яними, моховими рослинами та лишайниками:

Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси. Ці насадження в основному представлені грабом звичайним, дубом звичайним та ясенем звичайним, також трапляються береза повисла, осика, клен гостролистий, липа серцелиста, клен-явір та вільха чорна. Підлісок має низьку зімкнутість, складається в основному з ліщини звичайної, бузини чорної, крушини ламкої, бруслини європейської та бородавчастої. Живий надґрунтовий покрив представлений копитняком європейським, зірочником лісовим, воронячим оком звичайним, печіночницею звичайною, підлісником європейським, просянкою розлогою, зеленчуком жовтим, медункою темною, осокою пальчастою, осокою волосистою (проективне покриття становить 15-40 %);

Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси. Вони представлені мішаними насадженнями з дуба звичайного, сосни звичайної, граба звичайного, берези повислої та вільхи чорної. У підліску зустрічається крушина ламка, горобина звичайна, бузина чорна, бруслина бородавчата та ліщина звичайна. Живий надґрунтовий покрив складається з конвалії звичайної, купини пахучої, суніці лісової, буквиці лікарської, вероніки дібрової, дзвоників персиколістих, зірочника лісового, материнки звичайної, костяниці, конюшини альпійської, наперстянки великоквіткової, перлівки пониклої, смовді гірської, тонконога лучного та дібровного (проективне покриття становить 70-85 %);

Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси. Головними деревними видами виступають сосна звичайна, дуб звичайний, береза повисла та осика. Трапляється у підліску крушина ламка та горобина звичайна. Трав'яно-чагарничковий ярус представлений орляком звичайним, молінією голубою, конвалією звичайною, чорницею, веснівкою дволистою (проективне покриття становить 72 %);

Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена. Вони представлені вільхою чорною, ясенем звичайним та березою повислою з домішкою сосни звичайної, осики, граба звичайного та дуба звичайного. У підліску наявна крушина ламка, горобина звичайна, верба козяча. До складу живого надґрунтового покриву входять осоки трясучковидна, гостровидна і побережна, зірочник польовий, вербозілля звичайне, чемериця Лобелієва, веснівка дволиста, плакун верболистий, малина звичайна, смовдь болотна, комиш лісовий, щитники чоловічий та шартрський, малина звичайна, кропива дводомна і жабрійолиста, ситник розлогий (проективне покриття складається 60-70 %);

Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси. Вони представлені деревостанами з берези повислої, осики, вільхи чорної, дуба звичайного, граба звичайного, ясена звичайного, клена-явора, тополі канадської, в'яза листуватого та сосни звичайної. У підліску трапляється крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив представлений осокою трясучковидною, молінією голубою, одинарником європейським, веснівкою дволистою, щитником шартрським, тонконогом лучним та дібровним, зірочником лісовим, підлісником європейським, просянкою розлогою, зеленчуком жовтим, осокою волосистою (проективне покриття становить 50-80 %);

Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної. Вони представлені наступними деревними видами рослин: сосною звичайною, березою повислою, дубом звичайним з домішкою вільхи чорної, граба звичайного та осики. У підліску зустрічається крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив складається з конвалії звичайної, чорниці, молінії голубої, орляка звичайного, осоки шорстковолосистої, дикрана багатоніжкового, плевроцію Шребера (проективне покриття 65-75 %);

Д2.6 Антропогенні хвойні ліси. Вони представлені деревостанами з сосни звичайної, ялини європейської, берези повислої, дуба звичайного, осики та вільхи чорної. У підліску трапляється крушина ламка та горобина звичайна. Живий надґрунтовий покрив представлений конвалією звичайною, купиною пахучою, буквицею лікарською, веронікою дібровою, зірочником лісовим, веснівкою дволистою, суніцями лісовими, конюшиною альпійською, тонконогом лучним та дібровним, молінією голубою, осокою лісовою, осокою волосистою (проективне покриття становить 70-80 %).

У загальному частка типових біотопів на ділянках плавної діяльності становить 50,0 %, а рідкісних лісових біотопів – 50,0 %.

4.1.2. Рідкісні біотопи на ділянках планової діяльності

На основі узагальнення даних характеристик цільових об'єктів встановлено кількість, номенклатуру та інші характеристики лісових рідкісних біотопів у місцях проведення планової діяльності на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Острозьке ЛГ»). При визначенні (ідентифікації) рідкісних біотопів застосовано класифікаційні системи Національного каталогу біотопів

України, EUNIS, Бериської конвенції, Оселищної Директиви. У місцях планової діяльності усього виявлено 18 лісові рідкісні біотопи. Їхні оцінка наведена у таблиці 4.3, а таксаційна характеристика цих ділянок планової діяльності наведено у таблиці 2.1 (розділ 2).

Таблиця 4.3

Перелік та характеристика рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Верхівське лісництво							
1			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
2			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
4			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
6			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
Гощанське лісництво							
7			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
8			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
Мостівське лісництво							
13			Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
16			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
17			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
18			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
19			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
Новомалинське лісництво							
27			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
30			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
Хорівське лісництво							
31			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
32			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
34			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
35			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу
36			Д1.2.1 Центрально-європейські грабово-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу

Планову діяльність заплановано провести на 36 ділянках у 4 лісових рідкісних біотопах – Д1.2.1 Центральноєвропейські грабово-дубові ліси, Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси, Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси та Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена. Репрезентативність лісових рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності є посередньою або найнижчою. За статусом збереження виділяються біотопи з хорошим або поганим станом, перспективи збереження – хороші, задовільні і несприятливі. Основними причинами поганого стану цих насаджень є невідповідність деяких деревних порід типам лісорослинних умов, низька відносна повнота та т. д. Також, у цих насаджень знижують можливість виконувати ними екосистемні послуги. Наступним заходом є проведення планової діяльності і формування нових корінних насаджень, більш адаптованих до змін клімату.

Для збереження рідкісних лісових біотопів і угруповань рослин на території надлісництва, створено ряд природно-заповідних об'єктів, зокрема лісові заповідні урочища «Нараїв» (Мостівське лісництво), «Вікові дубові насадження» (Новомалинське лісництво), «Віковічні дуби» (Хорівське лісництво), «Гурби» (Мостівське лісництво), «Мостівське» (Мостівське лісництво), «Пеклю» (Мостівське лісництво), «Зіньків камінь» (Мостівське лісництво) та «Турова могила» (Мостівське лісництво); ботанічні заказники місцевого значення «Бір» (Новомалинське лісництво) та «Бабинський ліс» (Гощанське лісництво); ландшафтні заказники місцевого значення «Агатівка» (Гощанське лісництво), «Сапожинський ліс» (Гощанське лісництво) та «Південно-Мостівський» (Мостівське лісництво); гідрологічний заказник місцевого значення «Збитенський» (Новомалинське лісництво); геологічний заказник місцевого значення «Мізоцький кряж» (Мостівське лісництво); ботанічна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Острожчин» (Хорівське лісництво); комплексна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Теремне» (Новомалинське лісництво).

4.1.3. Дослідження планової діяльності за 2022-2025 роки

У 2025 році дослідження проводились на ділянках планової діяльності 2022-2025 років, нині це зруби, на яких проводиться/проведено відновлення лісу природним чи штучним способами. На усіх цих ділянках сформувався наступний біотоп за Національним каталогом біотопів України – ДЗ Біотопи з недавно знищеним деревним ярусом (EUNIS: G5.7 Молоді лісові культури і поростеві деревостани, G5.8 Вируби і згарища). Цей біотоп є перехідним, у майбутньому можуть сформуватися типові або рідкісні біотопи (оселища) в залежності від складу фітоценозу, його наближення до «еталонності» і лісорослинних умов.

У процесі поточних обстежень встановлено, що трелювання і складування заготовленої лісопродукції та утилізація порубкових решток за межами ділянок планової діяльності не проводилися. Вивезення деревини та роботи з приведення лісосічних ділянок до стану, придатного до лісовідновлення, виконувалися оперативно. На усіх ділянках планової діяльності 2022-2025 років наявні порубочні рештки в об'ємі $5 \text{ м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$ різних стадій розкладання і діаметрів. Також на ділянках наявні залишені дерева-насічники. Їхня кількість залежить від площі ділянки, основними породами є сосна звичайна, дуб звичайний або вільха чорна.

Моніторинг показав, що фактів помітних порушень структурно-функціональних складових у виділах, прилеглих до ділянок планової діяльності, не спостерігається. У цілому деревостан, підріст, підлісок, трав'яно-чагарниковий ярус, мохи і лісова підстилка в узлісних зонах прилеглих до зрубів насаджень не мають ознак значимих ушкоджень. Рослинний покрив в оточуючих виділах за відсутності прямої дії лісогосподарських операцій не зазнав негативного впливу через проведення планової діяльності. Правомірним є висновок про те, що планова діяльність 2022-2025 рр. не призвела до значного негативного впливу на збереженість рідкісних рослин.

4.2. Дослідження наявності видів флори та фауни занесених до Червоної книги України на ділянках планової діяльності та в оточуючих виділах

У процесі післяпроектного моніторингу під час обстеження місць планової діяльності на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Острозьке ЛГ») встановлювали наявність видів рослин і тварин, які підлягають охороні за Червоною книгою України, Резолюцією Бернської конвенції або Європейським червоним списком.

Післяпроектні моніторингові дослідження свідчать, що на ділянках планової діяльності, обстежені у 2025 році на території надлісництва відсутні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Європейського червоного списку та резолюції Бернської конвенції.

4.3. Післяпроектний моніторинг в об'єктах Смарагдової мережі Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (UA0000102), Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424), Surazka Dacha (UA0000250), Horyn river valley in Rivne region (UA0000413) та Iziaslavsko-Slavutytskyi (UA0000123) на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Острозьке ЛГ»)

4.3.1. Інформація щодо досліджень в об'єктах Смарагдової мережі

Об'єкт Смарагдової мережі Iziaslavsko-Slavutytskyi (UA0000123) не охоплюють територію надлісництва, а лише неопосередковано межують з нею. Так об'єкт Смарагдової мережі Iziaslavsko-Slavutytskyi (UA0000123) межує з східною стороною окремих кварталів Новомалинського лісництва.

Об'єкт Смарагдової мережі Horyn river valley in Rivne region (UA0000413) межує з окремими кварталами Хорівського лісництва. Водночас, цей об'єкт Смарагдової мережі охоплює квартали № 18-20 Гощанського лісництва.

Об'єкт Смарагдової мережі Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (UA0000102) охоплює територію Верхівського лісництва (квартали № 38-44) та Мостівського лісництва (квартали № 47-52, 62-65, 73-78); об'єкт Смарагдової мережі Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424) – територію Мостівського лісництва (квартали № 32-46, 53-61, 66-72, 79-88) та Новомалинського лісництва (квартали № 1-14, 18-38) та об'єкт Смарагдової мережі Surazka Dacha (UA0000250) – територію Новомалинського лісництва (квартали № 45-63, 78-79).

В об'єкті Смарагдової мережі *Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (UA0000102)* зафіксовані наступні біотопи за НКБУ:

водні біотопи:

- B1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (*Резолюція 4 Берської конвенції*: C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; *Додаток I Оселищної Директиви*: 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- B3.2.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки з повільною течією (*Резолюція 4 Берської конвенції*: C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків; *Додаток I Оселищної Директиви*: 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю *Ranunculion fluitantis* та *Callitricho-Batrachion*);

болотні біотопи:

- B2.1.1 Осокові карбонатні болота без сфагнових мохів (*Резолюція 4 Берської конвенції*: D4.1 Багаті низинні болота, в тому числі евтрофні високотравні низинні болота і карбонатні флеші та мочарі; *Додаток I Оселищної Директиви*: 7210*Карбонатні низинні болота з *Cladium mariscus* та з видами *Caricion davallianae*);

- B2.1.2 Карбонатні болота зі сфагновими мохами (*Резолюція 4 Берської конвенції*: D4.1 Багаті болота, включаючи евтрофні високотравні та карбонатні болота; *Додаток I Оселищної Директиви*: 7230 Лужні низинні болота);

- B2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (*Резолюція 4 Берської конвенції*: D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- B2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (*Резолюція 4 Берської конвенції*: D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- B3 Мезотрофні болота (*Резолюція 4 Берської конвенції*: D2.3 Перехідні болота та сплавини; *Додаток I Оселищної Директиви*: 7140 Перехідні трясовини та сплавини);

трав'яні біотопи:

- T1.1.2 Псамофітні трав'яні біотоми на нейтральних субстратах (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E1.12 Євро-сибірські піонерні угруповання на карбонатних пісках; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6120*Трав'яні угруповання на сухих карбонатних пісках);

- T2.3.1 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6510 Низинні сінокісні луки (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*);

- T3.1.2 Вологі оліготрофні сінокісні луки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E3.5 Мокрі або вологі оліготрофні луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6410 Молінієві луки на вапнякових, торф'яних або глинисто-мулистих ґрунтах (*Molinion caeruleae*);

- T3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

- T3.3.2 Мокрі луки з домінуванням високотрав'я (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів);

чагарникові та чагарничкові біотоми:

- Ч7.1 Вербові чагарникові зарості піщаних і суглинкових берегів (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** F9.1 Прирічкові чагарники);

лісові біотоми:

- D1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.A1 Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9170 Дубово-грабові ліси *Galio-Carpinetum*);

- D1.3.1 Центральноевропейські яворові, ясеневі та в'язові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.A4 Ліси на крутих схилах; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9180*Ліси *Tilio-Acerion* на схилах, осипищах і в ярах);

- D1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.7 Термофільні листопадні ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91I0*Євросибірські степові діброви);

- D1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.8 Ацидофільні дубові ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з *Quercus robur* на піщаних рівнинах);

- D1.6.1 Заплавні вербові і тополеві ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.11 Прирічкові вербові ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);

- D1.6.4 Рівнинні заболочені ліси вільхи чорної і ясена (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.21 Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);

- D2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

кам'янисті відслонення та інші біотоми зі слаборозвиненим рослинним покривом:

- K5.2 Хазмофітні та мохові угруповання затінених карбонатних скель (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** H3.2 Основні та ультраосновні континентальні кліфи; **Додаток I Оселищної Директиви:** 8210 Карбонатні скелясті схили з хазмофітною рослинністю).

В об'єкті Смарагдової мережі *Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424)* зафіксовані наступні біотоми за НКБУ:

водні біотоми:

- B1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; **Додаток I Оселищної Директиви:** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- B3.2.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки з повільною течією (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків; **Додаток I Оселищної Директиви:** 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю *Ranunculion fluitantis* та *Callitricho-Batrachion*);

болотні біотоми:

- B2.1.1 Осокові карбонатні болота без сфагнових мохів (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D4.1 Багаті низинні болота, в тому числі евтрофні високотравні низинні болота і карбонатні флеші та мочарі; **Додаток I Оселищної Директиви:** 7210*Карбонатні низинні болота з *Cladium mariscus* та з видами *Caricion davallianae*);

- B2.1.2 Карбонатні болота зі сфагновими мохами (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D4.1 Багаті болота, включаючи евтрофні високотравні та карбонатні болота; **Додаток I Оселищної Директиви:** 7230 Лужні низинні болота);

- B2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- B2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

трав'яні біотоми:

- T2.3.1 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокісні луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6510 Низинні сінокісні луки (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*);

- T3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

- T3.1.2 Вологі оліготрофні сінокісні луки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E3.5 Мокрі або вологі оліготрофні луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6410 Молінієві луки на вапнякових, торф'яних або глинисто-мулистих ґрунтах (*Molinion caeruleae*);

- T3.3.2 Мокрі луки з домінуванням високотрав'я (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів);

чагарникові та чагарничкові біотоми:

- C7.1 Вербові чагарникові зарості піщаних і суглинкових берегів (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** F9.1 Прирічкові чагарники);

лісові біотоми:

- D1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.A1 Ліси *Quercus* – *Fraxinus* – *Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9170 Дубово-грабові ліси *Galio-Carpinetum*);

- D1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.8 Ацидофільні дубові ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з *Quercus robur* на піщаних рівнинах);

- D1.6.1 Заплавні вербові і тополеві ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.11 Прирічкові вербові ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)).

В об'єкті Смарагдової мережі *Surazka Dacha (UA0000250)* зафіксовані наступні біотопи за НКБУ:

водні біотопи:

- В1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** С1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; С1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; **Додаток I Оселищної Директиви:** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

болотні біотопи:

- В2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осоки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- В2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осоки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

трав'яні біотопи:

- Т3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

- Т3.3.2 Мокрі луки з домінуванням високотрав'я (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** Е5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів);

лісові біотопи:

- Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.A1 Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9170 Дубово-грабові ліси *Galio-Carpinetum*);

- Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.7 Термофільні листопадні ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9110*Євросибірські степові діброви);

- Д1.4.2 Континентальні світлі дубові ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.7 Термофільні листопадні ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 9110*Євросибірські степові діброви).

В об'єкті Смарагдової мережі *Horyn river valley in Rivne region (UA0000413)* зафіксовані наступні біотопи за НКБУ:

водні біотопи:

- В1.1.2 Мезотрофні та евтрофні водойми з макрофітною рослинністю (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** С1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*; С1.223 Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*; С1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*; С1.32 Вільноплаваюча рослинність евтрофних водойм; С1.33 Вкорінена занурена рослинність евтрофних водойм; С1.3411 Угруповання водяних жовтеців на мілководдях; С1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях; **Додаток I Оселищної Директиви:** 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу *Magnopotamion* або *Hydrocharition*);

- В1.1.4 Дистрофні водойми з макрофітною рослинністю (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** С1.4 Постійні стоячі дистрофні водойми; **Додаток I Оселищної Директиви:** 3160 Природні дистрофні озера та стави);

- В2.1.1 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з однорічною земноводною рослинністю (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком С3.5131 угруповань ситнику жаб'ячого); **Додаток I Оселищної Директиви:** 3130 Оліготрофні до мезотрофних

непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- B2.1.2 Алювіальні ділянки та днища пересохлих водойм з багаторічною земноводною рослинністю (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** C3.4 Маловидові угруповання низькорослих біляводних або земноводних рослин; **Додаток I Оселищної Директиви:** 3130 Оліготрофні до мезотрофних непроточні (лентичні) водойми з рослинністю *Littorelletea uniflorae* та/або *Isoëto-Nanojuncetea*);

- B3.2.2 Мезотрофні та евтрофні водотоки з повільною течією (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків; C2.34 Евтрофна рослинність повільно текучих водотоків; **Додаток I Оселищної Директиви:** 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю *Ranunculion fluitantis* та *Callitricho-Batrachion*);

болотні біотопи:

- B2.1.1 Осокові карбонатні болота без сфагнових мохів (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D4.1 Багаті низинні болота, в тому числі евтрофні високотравні низинні болота і карбонатні флеші та мочарі; **Додаток I Оселищної Директиви:** 7210*Карбонатні низинні болота з *Cladium mariscus* та з видами *Caricion davallianae*);

- B2.1.2 Карбонатні болота зі сфагновими мохами (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D4.1 Багаті болота, включаючи евтрофні високотравні та карбонатні болота; **Додаток I Оселищної Директиви:** 7230 Лужні низинні болота);

- B2.2.2 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих кореневищних осок (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

- B2.2.3 Болотні та підтоплені ділянки з угрупованнями високих купинних осок (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** D5.2 Зарості крупних осокових переважно без застою води);

трав'яні біотопи:

- T2.4.1 Рівнинні та низькогірні пустищні луки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E1.71. Угруповання *Nardus stricta*);

- T3.3.1 Мокрі луки з домінуванням злакоподібних трав (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки);

- T3.1.2 Вологі оліготрофні сінокісні луки (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** E3.5 Мокрі або вологі оліготрофні луки; **Додаток I Оселищної Директиви:** 6410 Молінієві луки на вапнякових, торф'яних або глинистомулистих ґрунтах (*Molinion caeruleae*)).

чагарникові та чагарничкові біотопи:

- C7.1 Вербові чагарникові зарості піщаних і суглинкових берегів (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** F9.1 Прирічкові чагарники);

лісові біотопи:

- D1.6.1 Заплавні вербові і тополеві ліси (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G1.11 Прирічкові вербові ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91E0*Заплавні ліси з *Alnus glutinosa* та *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*));

- D2.2.3 Сирі ліси сосни звичайної (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси);

D2.5.2 Оліготрофні болота з ярусом сосни (**Резолюція 4 Бериської конвенції:** G3.E Неморальні заболочені хвойні ліси; **Додаток I Оселищної Директиви:** 91D0*Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси).

В об'єкті Смарагдової мережі *Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (UA0000102)* охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини:

- баранець звичайний (*Huperzia selago* (L.) Bernh. ex Schrank & Mart.),
- билинець (довгорогий) комарниковий (*Gymnadenia conopsea* (L.) R.Br.),
- булатка великоквіткова (*Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce),
- булатка довголиста (*Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch.),
- булатка червона (*Cephalanthera rubra* (L.) Rich.),
- гачківник глянсуватий (*Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs),
- гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis* (L.) Rich.),
- гніздівка яйцелиста (*Neottia ovata* (L.) Bluff & Fingerh.),
- гронянка багатороздільна (*Botrychium multifidum* (S.G. Gmel.) Rupr.),
- дикран зелений (*Dicranum viride* (Sull. & Lesq.) Lindb.),
- дягель болотяний (*Angelica palustris* (Besser) Hoffm.),
- жировик Льозеля (*Liparis loeselii* (L.) Rich.),
- зозульки м'ясочервоні (пальчатокорінник м'ясочервоний) (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó),

- зозульки травневі (пальчатокорінник травневий) (*Dactylorhiza majalis* (Rchb.) P. F. Hunt & Summerhayes),

- зозульки Фукса (пальчатокорінник Фукса) (*Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó),
- коручка болотна (*Epipactis palustris* (L.) Crantz),
- коручка темно-червона (*Epipactis atrorubens* (Hoffm. ex Bernh.) Besser),
- коручка чемерникоподібна (*Epipactis helleborine* (L.) Crantz s.l.),
- лілія лісова (*Lilium martagon* L.),
- любка дволиста (*Platanthera bifolia* (L.) Rich.),
- любка зеленоквіткова (*Platanthera chlorantha* (Cust.) Rchb.),
- місячниця (лунарія) оживаюча (*Lunaria rediviva* L.),
- меч-трава болотна (*Cladium mariscus* (L.) Pohl s.l.),
- осока дводомна (*Carex dioica* L.),
- осока Девелла (*Carex davalliana* Smith),
- осока Хоста (*Carex hostiana* DC.),
- плаун річний (*Lycopodium annotinum* L.),
- палудела відстовбурчена (*Paludella squarrosa* (Hedw.) Brid.),
- пухирник середній (*Utricularia intermedia* Hayne),
- росичка довголиста (*Drosera longifolia* L.),
- росичка середня (*Drosera intermedia* Hayne),
- сашник іржавий (*Schoenus ferrugineus* L.),
- сверція багаторічна (бешишниця багаторічна) (*Swertia perennis* L.),
- товстянка звичайна (*Pinguicula vulgaris* L.),
- язичник сибірський (*Ligularia sibirica* (L.) Cass.),

безхребетні:

- вусач дубовий великий західний (*Cerambyx cerdo* (Linnaeus, 1758),
- вусач мускусний (*Aromia moschata* (Linnaeus, 1758),
- дукачик непарний (*Lycaena dispar* (Haworth, 1803),
- красуня-діва (*Calopteryx virgo* (Linnaeus, 1758),
- ксилокопа звичайна (бджола-тесляр звичайна) (*Xylocopa valga* (Gerstaecker, 1872),
- мінлинець великий (*Apatura iris* (Linnaeus, 1758),
- мнемозина (*Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758),
- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),
- сатурнія велика (*Saturnia pyri* (Denis et Schiffermüller, 1775),
- синявець Телей (*Phengaris teleius* (Virgstrassir, 1779),
- стрічкарка орденська малинова (*Catocala sponsa* (Linnaeus, 1767),
- стрічкарка тополева (*Limenitis populi* (Linnaeus, 1758),

землеводні:

- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

птахи:

- балабан (*Falco cherrug* Gray, 1834),
- баранець великий (*Gallinago media* (Latham, 1787),
- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- бугайчик звичайний (*Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1766),
- гоголь (*Bucephala clangula* (Linnaeus, 1758),
- голуб-синяк (*Columba oenas* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- дятел середній (*Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758),
- жайворонок лісовий (*Lullula arborea* (Linnaeus, 1758),
- жовна зелена (*Picus viridis* Linnaeus, 1758),
- журавель сірий (*Grus grus* (Linnaeus, 1758),
- змієїд блакитноногий (*Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788),
- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь польовий (*Circus cyaneus* (Linnaeus, 1766),
- нерозень (*Anas strepera* (Linnaeus, 1758),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831),
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- сапсан (*Falco peregrinus* (Tunstall, 1771),
- сова бородата (*Strix nebulosa* (J.R.Forster, 1772),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),

ссавці:

- бобр європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758),
- вечірниця мала (*Nyctalus noctula* (Schreber, 1774),
- вечірниця руда (*Nyctalus leisleri* (Kuhl, 1817),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758),
- вухань бурий (*Plecotus auritus* (Linnaeus, 1758),
- горностай (*Mustela erminea* (Linnaeus, 1758),
- кажан пізній (*Eptesicus serotinus* (Schreber, 1774),
- тхір лісовий (*Mustela putorius* Linnaeus, 1758),
- нетопир малий (*Pipistrellus pipistrellus* (Schreber, 1774),
- нетопир лісовий (Натузіуса) (*Pipistrellus nathusii* (Keyserling et Blasius, 1839),
- нічниця велика (*Myotis myotis* (Borkhausen, 1797),
- нічниця водяна (*Myotis daubentonii* (Kuhl, 1817),
- нічниця вусата (*Myotis mystacinus* (Kuhl, 1817),
- нічниця довговуса (*Myotis bechsteinii* (Kuhl, 1817),
- нічниця ставкова (*Myotis dasycneme* (Boie, 1825).

В об'єкті Смарагдової мережі *Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424)* охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини:

- дягель болотяний (*Angelica palustris* (Besser) Hoffm.),
- дикран зелений (*Dicranum viride* (Sull. & Lesq.) Lindb.),
- гачківник глянеуватий (*Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs),
- язичник сибірський (*Ligularia sibirica* (L.) Cass.),
- жировик Льозеля (*Liparis loeselii* (L.) Rich.),

безхребетні:

- дукачик непарний (*Lycaena dispar* (Haworth, 1803),
- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),
- синявець Телей (*Phengaris teleius* (Virgstrassir, 1779),

землеводні:

- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

птахи:

- бугай водяний (*Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758),
- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- журавель сірий (*Grus grus* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- чепура велика (*Ardea alba* (Linnaeus, 1758),

савці:

- бобер європейський (*Castor fiber* (Linnaeus, 1758),
- видра річкова (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758),
- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758).

В об'єкті Смарагдової мережі **Surazka Dacha (UA0000250)** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини:

- сон розкритий (*Pulsatilla patens* (L.) Mill.),
- язичник сибірський (*Ligularia sibirica* (L.) Cass.),
- любка зеленоквіткова (*Platanthera chlorantha* (Cust.) Reichenb.),

безхребетні:

- вусач дубовий великий західний (*Cerambyx cerdo* (Linnaeus, 1758),
- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),

птахи:

- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),

савці:

- вовк (*Canis lupus* (Linnaeus, 1758).

В об'єкті Смарагдової мережі **Horyn river valley in Rivne region (UA0000413)** охороняються наступні види рослин і тварин:

рослини – не зафіксовано,

безхребетні:

- рогач звичайний (жук-олень) (*Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758),

землеводні:

- кумка звичайна (*Bombina bombina* (Linnaeus, 1761),
- тритон гребінчастий (*Triturus cristatus* (Laurenti, 1768),

плазуни:

- черепаха болотна європейська (*Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758),

риби:

- білизна звичайна (*Aspius aspius* (Linnaeus, 1758),
- в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758),
- гірчак європейський (*Rhodeus amarus* (Bloch, 1782),

- мінога українська (*Eudontomyzon mariae* (Berg, 1931)
- чехоня (*Pelecus cultratus* (Linnaeus, 1758),
- щипавка звичайна (*Cobitis taenia* (Linnaeus, 1758),

птахи:

- деркач лучний (*Crex crex* (Linnaeus, 1758),
- жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758),
- журавель сірий (*Grus grus* (Linnaeus, 1758),
- змієїд блакитноногий (*Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788),
- квак звичайний (*Nycticorax nycticorax* (Linnaeus, 1758),
- крячок річковий (*Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758),
- крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758),
- лелека чорний (*Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758),
- лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758),
- лунь болотяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758),
- лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758),
- осоїд євразійський (*Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758),
- очеретянка прудка (*Acrocephalus paludicola* (Vieillot, 1817),
- підорлик малий (*Aquila pomarina* (C. L. Brehm, 1831)
- рибалочка блакитний (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758),
- синьошийка (*Luscinia svecica* (Linnaeus, 1758),
- скопа (*Pandion haliaetus* (Linnaeus, 1758),
- сова бородата (*Strix nebulosa* (J.R.Forster, 1772),
- сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758),
- шуліка чорний (*Milvus migrans* (Boddaert, 1783),

ссавці:

- широковух звичайний (*Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774).

4.3.2. Дослідження щодо впливу на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі

Ділянки планової діяльності відсутні в об'єктах Смарагдової мережі Iziaslavsko-Slavutytskyi (UA0000123), Horyn river valley in Rivne region (UA0000413) і Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (UA0000102) та безпосередньо не примикають до них. Тому, правомірним є висновком про відсутність впливу планової діяльності на види та оселища цих об'єктів Смарагдової мережі.

В об'єкті Смарагдової мережі Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424) заплановано провести планову діяльність на 15 ділянках Мостівського та Новомалинського лісництвах. Їхні таксаційні характеристики наведено у розділі 2 (табл. 2.1). Спостереженнями встановлено, що серед біотопів є як типові, так і рідкісні (табл. 4.4). Планова діяльність проводиться у соснових, березово-соснових, дубово-соснових, дубових, вільхових, осиково-вільхових та ясеневих-грабових насадженнях з незначною домішкою супутніх видів деревних рослин. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типових біотопів – Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної, Д2.6 Антропогенні хвойні ліси та рідкісних – Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси, Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси та Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена. Насадження цих рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми та найнижчими, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому або поганому стані з хорошими, задовільними або несприятливими перспективами.

Таблиця 4.4

Перелік та характеристика рідкісних та типових лісових біотопів на ділянках анпланової діяльності в об'єкті Смарагдової мережі Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424)

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Мостівське лісництво							
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
2			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
3			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
4			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
5			Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у поганому стані	задовільні	відновлення у корінному типі лісу
6			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
7			Д2.6 Антропогенні хвойні ліси	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
8			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
9			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
10			Д1.2.1 Центральньо-європейські грабово-дубові ліси	найнижча	у поганому стані	несприятливі	відновлення у корінному типі лісу
Новомалинське лісництво							
11			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
12			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
13			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
14			Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
15			Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу

В об'єкті Смарагдової мережі Surazka Dacha (UA0000250) заплановано провести планову діяльність на 4 ділянках Новомалинського лісництва. Їхні таксаційні характеристики наведено у розділі 2 (табл. 2.1). Спостереженнями встановлено, що серед біотопів є як типові, так і рідкісні (табл. 4.5). Планова діяльність проводиться у соснових, грабово-соснових та дубово-грабово-соснових насадженнях. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типового біотопу – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та рідкісного – Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси.

Насадження рідкісного біотопу (Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси) на ділянці планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому стані з хорошими перспективами.

Таблиця 4.5

Перелік та характеристика рідкісних та типових лісових біотопів на ділянках планованої діяльності в об'єкті Смарагдової мережі Surazka Dacha (UA0000250)

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
Новомалинське лісництво							
1			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
2			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу
3			Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси	посередня	у хорошому стані	хороші	відновлення у корінному типі лісу

№ п/п	Номер кварталу	Номер виділу	Рідкісний біотоп – номер і назва за НКБУ	Репрезентативність	Статус збереження	Перспективи збереження	Плановані заходи зі збереження
4			Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної	-	-	-	відновлення у корінному типі лісу

Незалежно від приналежності цих лісових біотопів (типовий чи рідкісний), наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному вигляді.

У процесі післяпроектного моніторингу місць планової діяльності в об'єктах Смарагдової мережі Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424) та Surazka Dacha (UA0000250) на території Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (ДП «Острозьке ЛГ») встановлювали наявність видів рослин і тварин, які підлягають охороні за Червоною книгою України, Резолюцією Бернської конвенції або Європейським червоним списком. Під час післяпроектного моніторингу на ділянках планованої діяльності, обстежених у 2025 році, відсутні рідкісні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції та Європейського червоного списку.

4.4. Облік заготовленої деревини та лісопродукції

У надлісництві заготівля деревини та лісопродукції ведеться за наступними деревними породами – сосна звичайна, дуб звичайний, береза повисла та вільха чорна. Облік заготовленої деревини подається у таблиці 4.6.

Таблиця 4.6

Заготовлена деревина та лісопродукція за видами рубок, куб. м.
(01.01.2025-31.12.2025)

Лісництво	Освітлення	Прочищення	Прорідження	Прохідна рубка	Санітарні рубки вибіркові	Санітарні рубки суцільні	Суцільнолісоствінна рубка	Лісовідновна рубка	Загальний об'єм
Верхівське	0,000	20,000	178,367	388,034	1303,961	0,000	2671,410	300,390	4862,162
Гощанське	0,000	0,000	43,000	0,000	0,000	0,000	935,500	0,000	978,500
Мостівське	1,000	1,000	87,239	4425,158	591,076	0,000	4265,635	397,076	9768,184
Новомалинське	0,000	0,000	154,218	3054,909	1423,243	308,779	7615,483	0,000	12556,632
Хорівське	0,000	0,000	161,336	2791,518	603,409	0,000	2410,078	74,014	6040,355
Всього:	1,000	21,000	624,160	10659,619	3921,689	308,779	17898,106	771,480	34205,833

4.5. Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів

Під час проведення післяпроектного моніторингу у надлісництві встановлювали належність ділянок планової діяльності до пралісів, квазіпралісів і природних лісів. Для ідентифікації використовували «Методику визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів та природних лісів».

Проаналізувавши ділянки планової діяльності, не виявлено насаджень старших 120 років та площею більше 4,0 га. На ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 р.

на території надлісництва відсутні насадження, які можуть належати до пралісів, квазіпралісів і природних лісів.

4.6. Інформація щодо проведення лісовідновлення на ділянках планованої діяльності

У надлісництві лісовідновлення проводиться штучним способом (табл. 4.7). Природне поновлення проходить насіннєвим (засівання ділянок насінням передбачено від стіни лісу та насінників (залишених після планової діяльності 2023-2025 рр.)) та/або вегетативним шляхами. В основному деревами-насінниками виступають дуб звичайний, сосна звичайна та вільха чорна. Природним шляхом лісовідновлюються зруби наступними деревними породами: вільха чорна та береза повисла, ясен звичайний. Природне поновлення проводять без сприяння.

Штучне лісовідновлення лісу (створення лісових культур) на ділянках планової діяльності 2023-2025 років проводилося наступним чином: обробіток ґрунту – механізований (нарізка борозн); спосіб посадки – вручну; розміщення посадкових місць у залежності від виду деревної породи – $2,5 \times 0,7-0,8$ та $3,0 \times 0,7-0,8$ м; схема змішування 9-8-7-4-3 ряди хвойних (сосна, модрина) або листяних (дуб) : 1-2 ряди листяних (дуб червоний, дуб звичайний, ясен звичайний) або хвойних (ялина європейська) порід або 3 ряди модрини : 1 ряд ясена : 1 ряд липи дрібнолистої або 2 ряди дуба : 1 ряд ялини : 2 ряди ясена : 1 ряд ялини. Головними породами під час створення лісових культур у залежності від лісорослинних умов виступають сосна звичайна, дуб звичайний та модрина європейська. У середньому під час штучного лісовідновлення висаджується у діапазоні 4170-5710 шт-га⁻² сіянців/саджанців деревних порід.

Таблиця 4.7

Лісовідновлення на ділянках планованої діяльності (у загальному по лісництвах ДП «Острозьке ЛГ»)

Рік проведення	Супільні зруби, всього га	в т. ч. головне користування	Всього	Лісовідновлення, га								в т. ч. за рахунок лісосіки поточного року, га	в тому числі, га		
				в т. ч. за основними лісоутворюючими породами							Лісові культури		Природне поновлення	в т. ч. сприяння природному поновленню	
				Сосна звичайна	Дуб звичайний	Модрина європейське	Вільха чорна	Береза повисла	Ясен звичайний	Гراب звичайний					
2023	47,3	47,3	90,1	23,9	39,9	12,4	10,7	1,5	1,0	0	26,0	26,0	0	0	
2024	71,9	64,5	27,0	14,4	8,9	3,7	0	0	0	0	22,7	22,7	13,2	0	
2025	58,5	55,0	60,7	24,0	24,1	0	10,4	0,5	0,4	1,3	9,1	48,1	12,6	1,8	

5. ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА УСУНЕННЯ ВПЛИВУ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВИЯВЛЕНІ МІСЦЯ ЗРОСТАННЯ/ПЕРЕБУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Для зменшення негативного впливу лісогосподарських заходів на біорізноманіття, у тому числі і виявлених видів тварин та рослини Червоної книги України, пропонується наступні заходи:

- відновлення лісів на ділянках планової діяльності у корінному вигляді. У свіжих і вологих сугрудах формувати насадження мішаного складу з 4-6 одиницями у складі дуба звичайного. У вологих і сирих вільхових типах практикувати відновлення насаджень як природним, так і штучним способами з 4-6 одиницями вільхи чорної, 1-2 одиницями дуба звичайного, 1-2 одиницями ясена звичайного;

- в усіх біотопах, на кожній ділянці планової діяльності, необхідно виконувати цільову оцінку можливостей природного поновлення, надаючи йому перевагу перед штучним. Забезпечити максимально можливе збереження життєздатного підросту основних лісотвірних порід (головних і супутніх) і переведення його в склад майбутнього насадження;

- у разі незадовільного прогнозу природного поновлення після проведення планової діяльності або формування похідних деревостанів, зокрема осичників, слід створювати суцільні/часткові лісові культури;

- для дуба звичайного чи вільхи чорної, доцільним є також використання вегетативного природного поновлення шляхом селективного відбору лідируючих особин з гнізд порості;

- у разі, коли у прилеглих до ділянок виділах наявні рідкісні біотопи та рідкісні види рослин, проводити планову діяльність у зимовий період часу та у спосіб, який би убезпечував від ушкодження стіни лісу та надґрунтовий покрив оточуючих насаджень;

- збереження рідкісних лісових біотопів на території надлісництва, охорона їх від незаконних рубань та пожеж, а за можливості переводити їх у природно-заповідному фонді;

- під час проведення лісовпорядкування та відводів ділянок у плановану діяльність проводити обстеження на наявність рідкісних видів рослин, перебування/гніздування тварин;

- фіксувати місця гніздівлі хижих птахів та створювати охорону зону відповідно до чинного законодавства;

- проводити пропаганду щодо збереження лісових насаджень та рідкісних видів рослин і тварин;

- при виявленні ерозійних процесів на ділянках планової діяльності, господарські заходи потрібно припинити і вжити заходів для зупинки розвитку ерозійних процесів.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного післяпроектного моніторингу у Дубенського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Висновки з ОВД № 21/01-20216238112/1 від 24.11.2021 р. (ДП «Млинівське ЛГ») та № 21/01-20216248134/1 від 29.11.2021 р. (ДП «Острозьке ЛГ») у 2025 році можна зробити наступні висновки:

1. На території надлісництва заплановано проведення суцільно-лісосічних рубок головного користування у 4 лісництвах колишнього ДП «Млинівське ЛГ» (№ 21/01-20216238112/1) та у 5 лісництвах колишнього ДП «Острозьке ЛГ» (№ 21/01-20216248134/1).

2. На території надлісництва на ділянках планової діяльності трапляються наступні біотопи за НКБУ:

- у лісництвах колишнього ДП «Млинівське ЛГ» (№ 21/01-20216238112/1) – Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси, Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси, Д1.5.2 Ацидофільні мезофільні березові ліси, Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та Д2.6 Антропогенні хвойні ліси;

- у лісництвах колишнього ДП «Острозьке ЛГ» (№ 21/01-20216248134/1) – Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси, Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси, Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси, Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена, Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та Д2.6 Антропогенні хвойні ліси.

3. За рядом визначальних критеріїв (поширеність, репрезентативність, статус і перспективність збереження тощо), більшість рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 р., не потребує спеціальних заходів з охорони, а наступним кроком, для усіх рідкісних біотопів є проведення заходів з відновлення у корінному типі лісу. Крім, того усі рідкісні лісові біотопи і угруповання рослин на території надлісництва, охороняються у ряді природно-заповідних об'єктів, де планова діяльність не проводиться.

4. На ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 році та в оточуючих виділах на території надлісництва у лісництвах колишніх ДП «Млинівське ЛГ» (№ 21/01-20216238112/1) та ДП «Острозьке ЛГ» (№ 21/01-20216248134/1) відсутні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції або Європейського червоного списку.

5. В об'єкті Смарагдової мережі Hrinnytskyi Styr (UA0000191) заплановано провести плановану діяльність на 8 ділянках Дублянського лісництвах. Планова діяльність проводиться у соснових, грабово-дубових, дубово-грабових та сосново-дубових насадженнях. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типових – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та рідкісних – Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси і Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси. Насадження цих рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми та найнижчими, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому або поганому стані з хорошими або задовільними перспективами. Незалежно від приналежності цих лісових біотопів, наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному типі лісу.

6. Об'єкт Смарагдової мережі Iziaslavsko-Slavutytskyi (UA0000123) не охоплюють територію надлісництва (лісництва колишнього ДП «Острозького ЛГ», (№ 21/01-20216248134/1), а лише межують з нею. Планова діяльність не проводиться у виділах, які безпосередньо примикають до цього об'єкту Смарагдової мережі. Тому, правомірним є висновком про відсутність впливу планової діяльності на види та оселища цих об'єктів Смарагдової мережі.

7. Об'єкти Смарагдової мережі Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (UA0000102) та Horyn river valley in Rivne region (UA0000413) охоплюють територію надлісництва (лісництва колишнього ДП «Острозького ЛГ», (№ 21/01-20216248134/1), але планова діяльність у них не проводиться. Тому, правомірним є висновком про відсутність впливу планової діяльності на види та оселища цих об'єктів Смарагдової мережі.

8. В об'єкті Смарагдової мережі Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424) заплановано провести планову діяльність на 15 ділянках Мостівського та Новомалинського лісництвах. Планова діяльність проводиться у соснових, березово-соснових, дубово-соснових, дубових, вільхових, осиково-вільхових та ясеневих-грабових насадженнях з незначною домішкою супутніх видів деревних рослин. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типових біотопів – Д1.8 Антропогенні широколистяні ліси, Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної, Д2.6 Антропогенні хвойні ліси та рідкісних – Д1.2.1 Центральноевропейські грабово-дубові ліси, Д1.5.1 Ацидофільні дубові і сосново-дубові ліси та Д1.6.4 Рівнинні незаболочені ліси вільхи чорної і ясена. Насадження цих рідкісних біотопів на ділянках планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми та найнижчими, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому або поганому стані з хорошими, задовільними або несприятливими перспективами. Незалежно від приналежності цих лісових біотопів (типовий чи рідкісний), наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному вигляді.

9. В об'єкті Смарагдової мережі Surazka Dacha (UA0000250) заплановано провести планову діяльність на 4 ділянках Новомалинського лісництва. Планова діяльність проводиться у соснових, грабово-соснових та дубово-грабово-соснових насадженнях. За Національним каталогом біотопів ці насадження відносяться до типового біотопу – Д2.2.2 Ацидофільні свіжі та вологі ліси сосни звичайної та рідкісного – Д1.4.1 Слабоацидофільні флористично багаті дубові і сосново-дубові ліси. Насадження рідкісного біотопу на ділянці планової діяльності, за репрезентативністю є посередніми, а за статусом та перспективою збереженості – у хорошому стані з хорошими перспективами. Незалежно від приналежності цих лісових біотопів (типовий чи рідкісний), наступним кроком буде їхнє відновлення у корінному вигляді.

10. Під час післяпроектного моніторингу в об'єктах Смарагдової мережі Ostrozka prohidna dolyna (UA0000424) та Surazka Dacha (UA0000250) на ділянках планової діяльності, обстежених у 2025 році, відсутні рідкісні види рослин та тварин, які підлягають охороні згідно Червоної книги України, Резолюції Бернської конвенції та Європейського червоного списку (лісництва колишнього ДП «Острозького ЛГ», (№ 21/01-20216248134/1).

11. На ділянках планової діяльності 2022-2025 рр. проведено відновлення лісу природним чи штучним способом. Деревні породи відповідають типам лісорослинних умов і майбутні насадження формуються за корінним типом лісу. В основному у майбутньому будуть сформовані хвойні або широколистяні ліси, основними породами у яких є дуб звичайний, ясен звичайний, вільха чорна та сосна звичайна.

12. Встановлено, що трелювання і складування заготовленої лісопродукції та утилізація порубкових решток за межами ділянок планової діяльності не проводилися. Вивезення деревини та роботи з приведення лісосічних ділянок до стану, придатного до лісовідновлення, виконувалися оперативно. На усіх ділянках планової діяльності 2022-2025 років наявні порубочні рештки в об'ємі $5 \text{ м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$ різних стадій розкладання та діаметрів, також на ділянках залишаються дерева-насітники. У переважній більшості основними видами є сосна звичайна, дуб звичайний або вільха чорна.

13. Фактів помітних порушень структурно-функціональних складових у виділах, прилеглих до ділянок планової діяльності, не спостерігається. Планова діяльність 2022-2025 років не призвела до негативного впливу на збереженість рослинного покриву. Окремі види рослин з різним охоронним статусом відзначаються високим ступенем швидкого самовідновлення у місцях планової діяльності.

14. У надлісництві, під час ідентифікації не виявлено належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів на ділянках планової діяльності, обстежених 2025 р.

15. На території надлісництва, у 2025 році лісовідновлення проведено лісництвами колишнього ДП «Млинівське ЛГ» (№ 21/01-20216238112/1) на площі 72,6 га, у тому числі за рахунок лісосіки поточного року – 8,9 га та лісництвами колишнього ДП «Острозьке ЛГ» (№ 21/01-20216248134/1) на площі 60,7 га, у тому числі за рахунок лісосіки поточного року – 9,17 га.

16. У 2025 р., у загальному, надлісництвом заготовлено 165857,353 м³ деревини та лісопродукції, у тому числі лісництвами колишнього ДП «Млинівське ЛГ» (№ 21/01-20216238112/1) – 32555,045 м³ та лісництвами колишнього ДП «Острозьке ЛГ» (№ 21/01-20216248134/1) – 34205,833 м³).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 рік). – Київ: Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, 1998. – 76 с.
2. Національний каталог біотопів України / за ред. А. А. Куземко, Я. П. Дідуха, В. А. Онищенко, Я. Шеффера. – Київ: ФОП Клименко Ю. Я., 2018. – 442 с.
3. Червона книга України. Рослинний світ / під заг. ред. Я. П. Дідуха. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. – 911 с.
4. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.
5. Зелена книга України. Рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, та типові природні рослинні угруповання, які підлягають охороні/ під заг. ред. Я. П. Дідуха. – Київ: Альтерпрес, 2009. – 448 с.
6. Резолюція 8 (2012) до Бернської конвенції. – www.coe.int за пошуком «Species and habitats check lists for there porting under Resolution No 8. (2012)».
7. Технічні документи щодо Смарагдової мережі <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-network>– за запитом «Reference Portal for the Reporting under Resolution No. 8 (2012)».
8. Куземко А., Садогурська С., Василюк О. Тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. – Київ, 2017. – 124 с.
9. Природно-заповідний фонд України: територія та об'єкти загальнодержавного значення. – Київ: ЦЕОІ, 2009. – 332 с.
10. Атлас рослин-індикаторів і типів лісорослинних умов Українського Полісся / під ред. В. П. Краснова. – Новоград-Волинський: НОВОград, 2009. – 488 с.
11. Explanatory Notes and Guide lines for the period 2013-2018. Part 1: The Report Format Field-By-Field Guidance / T-Pvs/Pa (2017) Convention On The Conservation Of European Wildlife And Natural Habitats. Group of Expertson Protected Areas and Ecological Networks. 8th meeting 27-28 September 2017. – 109 p.
12. Interpretation Manual of the habitats listed in Resolution No.4 (1996)/ Group of Expertson Protected Areas and Ecological Networks. 2015.
13. Наказ Міндовкілля «Про затвердження переліків видів рослин та грибів, що заносяться до Червоної книги України (рослинний світ), та видів рослин та грибів, що виключені з Червоної книги України (рослинний світ)» № 111 від 15.02.2021 р.
14. Наказ Міндовкілля «Про затвердження переліків видів тварин, що заносяться до Червоної книги України (тваринний світ), та видів тварин, що виключені з Червоної книги України (тваринний світ)» № 29 від 19.01.2021 р.

Додатки додаються у звіті для службового користування